Η εικόνα της Αναστάσεως

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 29 Απριλίου, 2011

Οἱ εἰκόνες γιὰ τὴν Ἐκκλησία δὲν εἶναι διακοσμητικὰ στοιχεῖα, ὅπως συμβαίνει στὴν Δύση. Εἶναι δόγμα καὶ μέσα ἀναγωγῆς πρὸς σωτηρία τῶν ψυχῶν μας. Ἡ σωτηρία μας ὅμως μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθεῖ μόνον μὲ τὴν ὀρθὴ πίστη ποὺ ἀποδεικνύεται μὲ τὴν τήρηση τῆς παραδόσεως καὶ τῶν πατερικῶν διδαχῶν.

Γιὰ τὴν Ἐκκλησία ὅποιος ἀλλοιώσει "ἰῶτα ἓν" ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιο καὶ τὴν πίστη της χαρακτηρίζεται αἱρετικός. Τὸ ἴδιο ὅμως αἱρετικὸς ἀποδεικνύεται ὅποιος δέχεται "εἰκόνες" ἀντίθετες μὲ τὴν λατρεία, τὰ κείμενα, τὴν ὑμνολογία καὶ τὴν παράδοσή της. Μιὰ τέτοια "εἰκόνα" εἶναι καὶ ἡ λεγομένη τῆς Ἀναστάσεως, ποὺ ἐμφανίζει ἕνα ἄγγελο νὰ κυλάει τὸν λίθο μπροστὰ ἀπὸ ἕνα κομψὸ τετραγωνισμένο μνῆμα. Οἱ στρατιῶτες τῆς κουστωδίας ἀτενίζουν μὲ θαυμασμὸ καὶ φόβο τὸν ἀναστημένο Χριστό, ὁ ὁποῖος βγαίνει ἀπὸ τὸν τάφο ποὺ ἄνοιξε ὁ ἄγγελος καὶ ἵπταται κρατώντας ἕνα λάβαρο λευκὸ μὲ κόκκινο σταυρό, σὰν τὴ σημαία τῆς Δανίας.

Ἡ ἀπεικόνιση αὐτή, νεώτερη ἀκόμα καὶ στὸν χῶρο τῆς Δύσεως, ἐμφανίστηκε ἐκεῖ τὴν ἐποχὴ τῆς Ἀναγεννήσεως, σ' ἐμᾶς δὲ ἔφτασε ἀπὸ τὴ Ρωσία κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς Τουρκοκρατίας μὲ πρῶτο σταθμὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος. Σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδά της εἶναι ἕνας κατακλυσμὸς κακοδοξίας καὶ διαστροφῆς.

Πρῶτον, παριστάνει ἀνοιγμένο τὸν τάφο, σὰν νὰ πρόκειται νὰ ἐξέλθει ἀπ' αὐτόν ἕνας κοινὸς θνητός, ἀντίθετα μὲ τὴν πίστη τῆς Ἐκκλησίας ὅτι «ἐσφραγισμένου τοῦ μνήματος ἡ ζωὴ ἐκ τάφου ἀνέτειλας» (ἀπολυτ. Κυρ. Θωμᾶ). «Φυλάξας τὰ σήμαντρα σῶα Χριστὲ ἐξηγέρθης τοῦ τάφου» (ς΄ ὠδή ἀναστ.) κ.ἄ.

Δεύτερον, ὁ ἀποκυλισμὸς τοῦ λίθου ἀπό τὸν ἄγγελο δίνει τὴν ἐντύπωση ὅτι ἡ ἀπομάκρυνση γίνεται γιὰ νὰ βγεῖ ὁ ἀναστημένος Χριστός. Ὁ Χριστὸς ὅμως ἀνέστη «ἀγγελικῆς συμμαχίας οὐ δεηθείς» (ἅγ. Γρηγ. Νύσσης, P.G. 46, 477D).

Δείχνει, ἀκόμη, τοὺς ἀσεβεῖς στρατιῶτες νὰ παρίστανται αὐτόπτες μάρτυρες τοῦ μυστηρίου ποὺ δὲν ἀξιώθηκε νὰ δεῖ κανεὶς θνητός, μηδὲ τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν Ἀποστόλων ἐξαιρουμένων. Μιὰ ἀλήθεια ποὺ μᾶς διδάσκει ἡ Ἐκκλησία ψάλλοντας "οὐκ ᾔσθοντο πότε ἀνέστης οἱ φυλάσσοντές σε στρατιῶται". Καὶ ὁ Ἅγ. Συμεὼν ὁ Νέος Θεολόγος «μηδέ γαρ τότε τοῦτον ἀνιστάμενον ἰδόντος τινός» (S.C. Κατηχ. ΠΓ΄

σελ. 191).

Ἀντιθέτως ἡ βυζαντινὴ εἰκόνα ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἐξωτερικὰ γεγονότα ἀναζητεῖ κυρίως τὸ βαθύτερο νόημα τῆς Ἀναστάσεως. Ἔτσι, ἀπεικονίζει τὴ νίκη τοῦ Κυρίου κατὰ τοῦ θανάτου καὶ τὴν καταστροφὴ τοῦ κράτους τοῦ διαβόλου, χωρίς τὴν ὁποία δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει λύτρωση. Σ’ αὐτήν παρουσιάζεται ὁ Ἅδης σὰν σκοτεινὸ σπήλαιο. Στὸ κέντρο στέκεται ὁ Χριστὸς μὲ πρόσωπο αὐστηρὸ ἀλλὰ καὶ φιλάνθρωπο, ντυμένος μὲ φωτεινὰ καὶ ἀπαστράπτοντα ἐνδύματα. Περιβάλλεται ὁλόκληρος μὲ φωτεινὸ κύκλο καὶ ἀκτίνες ποὺ συμβολίζουν τὸ ἄκτιστο φῶς τῆς χάριτος, τὴν Δόξα τοῦ Κυρίου. «Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε καὶ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια». Τὰ ἄχραντα πόδια Του πατοῦν μὲ δύναμη πάνω σὲ δύο θυρόφυλλα τὸ ἕνα ἐπάνω στὸ ἄλλο σὲ σχῆμα σταυροῦ. Εἶναι οἱ ἀπ’ αἰῶνος πύλες τοῦ Ἅδη, ποὺ ἔσπασε ὁ Κύριος. Κάτω ἀπ’ αὐτὲς μέσα στὸ σκοτάδι τοῦ σπηλαίου κείτεται ἕνας γέρος ἀναμαλλιασμένος καὶ γυμνός, δεμένος μὲ ἁλυσίδες καὶ τρομαγμένος. Εἶναι ὁ Διάβολος ποὺ νικήθηκε. Μέ μιά βίαιη κίνηση ὁ Ἀναστὰς Χριστὸς ἁρπάζει ἀπὸ τὰ χέρια τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὔα, καὶ τοὺς τραβᾶ κοντά Του, τοὺς ἀνασύρει μέσα ἀπὸ τὰ μνήματα στὰ ὁποῖα πατοῦν! Οἱ Προπάτορες ἐκπροσωποῦν ὅλο τὸ ἀνθρώπινο γένος.

(Πηγή: περ. «ΕΠΙΓΝΩΣΗ» τ. 35, 1991)

Στοιχειοθεσία «*ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ*»